

Martin Bursík, úřadující předseda Rady

Mohu-li si to dovolit, tak bych velmi rád ocenil hloubku diskuze v Evropském parlamentu, její věcnost a také odpovědnost poslankyň a poslanců Evropského parlament. Dovolil bych si reagovat asi v sedmi bodech na tuto diskuzi. Nejprve bych rád podtrhl roli mezivládního panelu pro klimatickou změnu, jelikož v některých příspěvcích byly závěry mezivládního panelu zpochybňovány. Já si myslím, že určitá nevýhoda je v tom, že čtvrtletní zprávy, které mezivládní panel vydal jak k fyzikální podstatě klimatické změny nebo k adaptacím, k mitigacím, mají zhruba 1200 až 1400 stránek a je to skutečně precizní vědecká práce s odkazy na impaktovanou vědeckou literaturu. Poté je však z těchto zpráv je udělán souhrn a nakonec je to tzv. summary for policy makers, souhrn pro politiky, ten už má kolem dvaceti stránek, tam už ty odkazy nejsou a myslím si, že řada nedorozumění plyne právě z toho, že my, politici – omlouvám se, někteří z nás možná ano – nemáme čas číst těch 1200 či 1500 stránek. Je důležité zdůraznit, že mezivládní panel pro klimatickou změnu byl nejen oceněn Nobelovou cenou, ale na konferenci o klimatu na Bali se 192 států, které se konference účastnily, shodlo na tom, že se jedná o nejkompaktnější, nejkvalitnější vědecký základ, nejkonzistentnější informace, které máme k dispozici při rozhodování o tom, zda a jak reagovat na klimatickou změnu. 192 reprezentantů států se vyjádřilo tímto způsobem a je to i moje reakce na některá vyjádření zmiňující alarmismus argumentace, na kterou jsem zvyklý z domova.

Podle mého názoru je rok 2009 rokem, kdy máme velmi dobrou startovní pozici. Jednak zase opět hovoříme jako Evropská unie jedním hlasem. Na Bali jsem si ověřili, že tohle je velmi cenné. Dokázali jsme hodně posunout jednání společně s partnery s G77 a s dalšími ekonomikami a jsme vlastně jedinou velkou světovou ekonomikou, která je nasměrována k tomu, aby přijala cíl snížení emisí skleníkových plynů o 30 % do roku 2020. Ta druhá naděje začátku tohoto roku je změna ve Spojených státech, kterou zde řada z vás zmínila. Já se na ten problém dívám tak, že někde v Kodani existuje místnost, k níž dveře mají zhruba 200 zámků. A když se nám podaří otevřít všechny tyto zámky, tak uzavřeme novou globální dohodu o ochraně klimatu od roku 2013. Podle mého názoru ten první zámek, ten už jsme otevřeli. To je zámek se jménem Evropská unie. Tím druhým zámkem v pořadí jsou Spojené státy, a proto klademe takový důraz na co nejrychlejší kontakt s novou americkou administrativou, proto plánujeme tu návštěvu společně v Trojce s budoucím švédským předsednictvím a společně s komisařem pro životní prostředí Stavrosem Dimasem a to je také moje odpověď na poznámku Jerzyho Buzka, totiž to že my v žádném případě nehodláme ta mezinárodní jednání vést sami. Vůbec ne, hodláme koordinovat ta jednání. Dánsko samozřejmě má enormní zájem na tom, aby kodaňská konference byla úspěšná. Jarní neformální Evropskou radu také zaměříme v té části, která bude uzavřena pro ministry, na předání si zkušeností z dosavadních bilaterálních jednání o mezinárodní dohodě o klimatu, a také se pokusíme definovat společně strategii jak dále, jakým způsobem koordinovat tato mezinárodní jednání samozřejmě včetně zapojení diplomatů. A vedle toho budeme jednat o adaptacích, to bude hlavní téma jarní neformální Rady v Praze.

Ten další bod mé reakce souvisí s tím, že jsme se dostali do zajímavého momentu, protože úsilí Evropské unie o ambiciózní aktivní politiku ochrany klimatu se najednou střetlo s dopady finanční a hospodářské krize. A já tady považuji za velmi pozitivní to, že hlasy, které vyzývají k odkladu našich dlouhodobých cílů, které by nás měly odvést od té cesty k ochraně klimatu, jsou velmi sporadické, a naopak v drtivé většině – a i tady v Evropském parlamentu a děkuji za to – zní hlasy, které říkají,

pojďme této koincidence využít jako příležitosti, protože je to strategie, která obsahuje šestkrát „win“, je to „win, win, win, win, win, win“ strategie, protože jestliže v reakci na hospodářskou a finanční krizi jednotlivé ekonomiky, a i ti nejkonzervativnější ekonomové jsou připraveni povolit kohouty, investovat do ekonomiky, tak je to příležitost investovat do toho, abychom transformovali naši dnešní ekonomiku v nízkouhlíkovou ekonomiku a podpořili moderní environmentální technologie. Proč šestkrát „win“? Protože ušetříme finanční prostředky za energie úspornými opatřeními. Protože snížíme naši závislost na dovozech energií, protože snížíme spotřebu neobnovitelných přírodních zdrojů, protože vytvoříme nová pracovní místa – a podívejme se na to, že různé plány v Evropě, které reagují na finanční a hospodářskou krizi, ve významné části přinášejí nová pracovní místa právě v té oblasti green jobs a v oblasti nových environmentálních technologií obnovitelných zdrojů energií a energetických úspor – a zároveň snížíme emise skleníkových plynů.

Proto vnímá české předsednictví tuto situaci jako mimořádnou příležitost k tomu, abychom vlastně změnili vzorce chování a nastavili naši ekonomiku směrem k vyšší udržitelnosti. Tou největší příležitostí jak vlastně změnit ekonomiku je globální trh s uhlíkem. Když porovnáme environmentální politiku v 70. letech, kdy jsme se opírali o zákazy a příkazy a především jsme používali tzv. end of pipe politiku, tak jsme v roce 2009 v situaci, kdy využíváme daleko více ekonomické nástroje ve prospěch životního prostředí a myslím si, že to, že součástí klimaticko-energetického balíčku je nový systém emisního obchodování, který se opírá o aukce, je vynikající předpoklad pro to, abychom vytvořili globální trh s uhlíkem. Podívejme se na ambice. V roce 2013 začnou fungovat postupné aukce v elektroenergetice a již v roce 2015 si přejeme mít globální trh s uhlíkem na úrovni OECD, a proto tak velmi sledujeme vývoj ve Spojených státech a to, jak bude vypadat proces přijímání toho „Cap and Trade“ systému v Kongresu Spojených států.

Další moment, který bych chtěl zmínit, je role obnovitelných zdrojů energie a také energetických úspor. My totiž při jednání s rozvojovými zeměmi musíme něco nabídnout, musíme nabídnout těm zemím hospodářský rozvoj, ale zároveň jim musíme nabídnout rozvoj takový, aby zajistil plnění těch cílů, o kterých hovoří mezivládní panel pro klimatickou změnu a které jsme jako politici přijali. A tady ta role obnovitelných zdrojů bude naprosto klíčová, protože máme v podstatě dvě možné cesty. Buď to bude tak, že ty miliardy lidí, kteří nemají přístup k elektřině, kteří touží po tom mít elektřinu, protože ten magnet konzumu, ta atraktivita konzumu je nepřekonatelná a nelze toto nikomu vyčítat, budou muset jít za elektřinou do měst a elektřina bude distribuována tím dnešním konvenčním způsobem – velké centrální zdroje, distribuční přenosová soustava, zátěž životního prostředí – anebo elektřina přijde za nimi do míst, kde jsou oni po generace zvyklí a vedou tam tradiční způsob života v harmonii s přírodou, ale toto může být pouze forma decentralizované obnovitelné elektřiny. Takže my, když rozvíjíme technologie obnovitelných zdrojů v Evropě, tak to neděláme jenom kvůli vyspělým zemím, ale děláme to také proto, aby tím, že se rozšíří počet instalací ve světě, se snížily investiční a provozní náklady a aby tyto technologie byly dostupné pro občany v rozvojových zemích, čili tohle je ohromný politický úkol, který je před námi ve vztahu k rozvojovým zemím.

Rád bych nakonec ubezpečil, že české předsednictví má skutečně veliké ambice posunout vyjednávání v oblasti klimatické změny dopředu. Velmi intenzivně budeme vést mezinárodní vyjednávání. Také bych vás rád ubezpečil o konzistentnosti českého předsednictví a jestliže jsem zde zaznamenal zmínku a padlo zde slovo

„prezident České republiky“, tak jakkoli premiér České republiky se zde v debatě v Evropském parlamentu českého prezidenta Klause zastal, tak v oblasti ochrany klimatu a politiky ochrany klimatu mně nezbývá, než-li se zde určitým způsobem distancovat od vyjádření a od pozic českého prezidenta, a rád bych vás ubezpečil, že české předsednictví a jeho pozice formuluje česká vláda a že veškerá vyjádření, která můžete po dobu českého předsednictví ještě očekávat – protože pan prezident se také chystá navštívit Spojené státy – berte prosím s prizmatem toho, že klimatická politika je formulována českou vládou a my jsme zde naprosto konzistentní a spolupracujeme s Evropskou komisí a s nadcházejícím švédským předsednictvím v Trojce. Čili tolik mé vyjádření. Ještě jednou velmi děkuji za velmi plodnou, věcnou a především odpovědnou diskuzi tohoto ctihodného shromáždění.